



УДК 338.48: 331.108

ВПЛИВ ТУРИЗМУ НА РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Студ. Б.І. Керекеза, гр. БМТБск-18

Наук. керівник к.е.н., ст. викл. О.Ю. Будякова
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – визначити вплив туризму на розвиток людського капіталу.

Завдання – проаналізувати стан сучасного впливу туризму на підвищення індексу людського капіталу.

Об'єкт та предмет дослідження. Процеси розвитку людського капіталу шляхом рекреації та підвищення рівня здоров'я в сучасному туризмі.

Результати дослідження. Туризм – одна з найважливіших галузей для розвитку економіки України. Останнім часом туризм в Україні одержав значний розвиток та став масовим соціально економічним явищем. Його швидкому розвитку сприяє розширення політичних, економічних, наукових та культурних зв'язків між Україною та іншими державами [1, с. 76]. Туризм в Україні став наближатися до світового рівня. З'явилися й розвиваються підприємства, що спеціалізуються на туристичній діяльності різних видів та організаційно-правових форм. Створено широку мережу туристичної індустрії, до якої входять засоби розміщення, об'єкти харчування, розважального, пізнавального, ділового, оздоровчого, спортивного, релігійного та іншого призначення. Нині в Україні ліцензовано понад 2200 туристичних фірм. Сьогодні у сфері туризму сьогодні реалізуються нові програми, удосконалюється інфраструктура, активно залучаються інвестиції [2].

Пріоритетним напрямком розвитку української економіки у 2019 році став туризм. Туризм виконує низку важливих функцій розвитку якісного людського капіталу, а саме: рекреаційну; соціальну; культурну; екологічну; економічну; просвітницьку; виховну.

Туризм – це динамічна та багатопланова діяльність, яка в умовах глобалізації відзначається урізноманітненням суспільних функцій та зростанням ролі її як галузі господарства, що набуває істотного значення у стимулюванні господарського розвитку тих чи інших територіальних утворень [3, с. 15].

Важливість туристичної діяльності для розвитку економіки країн та регіонів у постіндустріальну епоху зросла завдяки визнанню серед низки факторів, що впливають на процес виробництва, пріоритетності такого фактору, як якість трудових ресурсів. Саме вони формують людський капітал, що перетворюється на ключову компоненту вартості створеного на об'єктах підприємницької діяльності продукту або послуги. За таких умов, якість функціонування туристично-рекреаційного комплексу країни, метою якого є відновлення фізичного та психологічного здоров'я людини, її інтелектуальне та емоційне збагачення, стає однією з провідних передумов, що визначає конкурентні переваги національної економіки у світовій [3, с. 15].

Особливу увагу для досягнення зазначеної мети функціонування туризму і рекреації крім традиційних циклів туристично-рекреаційних процесі приділяють створенню тижневого та добового відпочинку, оскільки вони є вирішальними під час системного відновлення фізичних та емоційних сил трудових ресурсів. Тому питання планування туристично-рекреаційної діяльності в регіональному вимірі є вкрай актуальними як для розвитку регіональної економіки в цілому так і для функціонування туристично-рекреаційної сфери зокрема [3, с. 16].

Сучасна динамічна та багатопланова туристична діяльність в умовах глобалізації відзначається урізноманітненням суспільних функцій та зростанням її ролі та значення у стимулюванні економічного розвитку тих чи інших територіальних утворень. Активізація туристичної діяльності в економіці регіонів сьогодні зросла завдяки визнанню серед низки факторів, що впливають на процес виробництва, пріоритетності такого фактору як якість трудових ресурсів, оскільки саме вони формують людський капітал, який складає ключову



компоненту вартості створеного на об'єктах господарської діяльності продукту або послуги будь-якого регіону країни [4, с. 213].

За даними МОЗ "Україна увійшла до перших 6 країн, які взяли участь у пілотному проєкті Світового банку та стали імплементаторами індексу людського капіталу. На сьогодні до цього проєкту доєдналися вже 28 країн". Українська делегація взяла участь у щорічній зустрічі МВФ та Світового банку. Цьогоріч говорили про необхідність розвитку найбільшого світового активу – людського капіталу. За оцінкою Світового банку Україна посіла 50-те місце зі 157-ми за якістю людського капіталу. Індекс людського капіталу враховує шанси дожити до 5 років, тривалість освіти, витривалість дорослого населення. Він порівнює продуктивність працівника, яким стане новонароджений, із тим, якого рівня він або вона могли б досягнути, якби були цілком здорові й добре освічені. Оцінка варіюється з 0 до 1. МОЗ проінформувала, що Україна набрала 0,65 бала. За оцінками Світового банку дитина, народжена в Україні зараз, матиме 65% продуктивності від максимально можливої, а близько 81% нинішніх 15-річних жителів України доживуть до 60 років. Українська делегація отримала рекомендації від Світового банку щодо інвестицій у сферу охорони здоров'я, які вже почали виконувати завдяки змінам фінансування медицини. Зокрема, забезпечити розумне та ефективне використання того бюджету, який вже виділяє країна, збільшувати інвестиції держави в людський капітал – здоров'я та освіти та інше.

Нобелівський лауреат, учений Семен Кузнець з факторів, що визначають вдале застосування набутого досвіду передових країн, на перше місце поставив достатність стартового накопиченого людського капіталу. Адже саме високий рівень і якість людського капіталу необхідні для прискореного здійснення інституційних реформ, трансформації держави, технологічного оновлення виробництва, ринкових перетворень економіки і т. п. Саме ефективне інвестування у розвиток людського капіталу дозволить країнам з трансформаційною економікою опанувати стабільним темпом зростання ВВП і підвищення рівня життя населення. Людський капітал сьогодні повинен стати головною домінантою можливого стабільного зростання економіки нашої країни [5, с. 11].

Висновки. Туризм виконує важливу роль у вирішенні соціально-економічних проблем: підтримується рівень життя населення, створюються нові робочі місця та передумови для підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності країни. Таким чином, стратегічно важливим є усвідомлення значущості державних та суспільних зусиль в питаннях зміцнення та збереження здоров'я людського капіталу та туризму, як основу формування економічного та соціального потенціалу країни. Інвестування в людський капітал, який дає робочій силі нові й більш продуктивні знання, стимулюючи процес продукування нових ідей та шляхи їх реалізації, забезпечить стале економічне зростання та виконуватиме роль визначального чинника соціально-економічного розвитку країни.

Ключові слова. Туризм, людський капітал, туристичні підприємства, економіка.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мельник А.О. Перспективи розвитку вітчизняного туризму в умовах євроатлантичної інтеграції / А.О. Мельник, І.А. Чапліч // Вісник Хмельницького національного університету: [наук. журн.]. – Хмельницький, 2009. – № 1. – С. 76-80.
2. Сучасні проблеми економічного розвитку України: монографія / за ред. О.В. Ольшанської, А.О. Мельник, Т.С. Воронкової – К.: ТОВ «ДКС центр», 2018. – 184 с.
3. Ольшанська, О.В. Проблемно-діагностична оцінка перспектив розвитку туристичної сфери регіону / О.В. Ольшанська, О.Г. Богославець // Вісник КНУТД. – 2015. – № 1 (83) : Серія "Економічні науки". – С. 15-24.
4. Ольшанська О.В. Регіональні туристичні кластери як важливий чинник економічного зростання / О. В. Ольшанська, А. О. Мельник // Формування ринкових відносин в Україні. – 2017. – № 12. – С. 212-216.
5. Денисенко М.П. Підвищення індексу людського капіталу – важлива складова інноваційної кадрової політики/М.П. Денисенко, О. Будякова//Економіка та держава.–2019. – № 4.–С.11-17.